

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 152/21
Luksemburg, 2 września 2021 r.

Wyrok w sprawie C-180/20
Komisja/Rada

Trybunał stwierdził nieważność decyzji Rady w sprawie stosowania umowy o partnerstwie z Armenią

Trybunał orzekł, że chociaż umowa o partnerstwie wykazuje określone powiązania z WPZiB, to zawarte w niej elementy lub deklaracje zamiaru, które wiążą się z WPZiB, nie są wystarczające, aby stanowić samodzielny element składowy tej umowy, który mógłby uzasadniać podzielenie aktu Rady na dwie odrębne decyzje

Kompleksowa i wzmocniona umowa o partnerstwie między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Armenii, z drugiej strony („umowa o partnerstwie z Armenią”), została podpisana w dniu 24 listopada 2017 r. Umowa ta przewiduje utworzenie Rady Partnerstwa i Komitetu Partnerstwa, a także możliwość utworzenia podkomitetów i innych organów. Stanowi ona również, że Rada Partnerstwa przyjmuje swój regulamin wewnętrzny i określa w nim obowiązki i zasady funkcjonowania Komitetu Partnerstwa.

Komisja Europejska i wysoki przedstawiciel Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa wspólnie przyjęły w dniu 29 listopada 2018 r., zgodnie z art. 218 ust. 9 TFUE, wniosek dotyczący decyzji Rady Unii Europejskiej w sprawie stanowiska, jakie ma być zajęte w imieniu Unii w ramach Rady Partnerstwa w odniesieniu do przyjęcia decyzji w sprawie regulaminów wewnętrznych Rady Partnerstwa, a także Komitetu Partnerstwa, wyspecjalizowanych podkomitetów i wszelkich innych organów. W zmienionym wniosku z dnia 19 lipca 2019 r. Komisja usunęła odniesienie do art. 37 TUE, dotyczącego zawierania umów w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), jako materialnej podstawy prawnej. Rada podzieliła wspomniany wniosek na dwie odrębne decyzje. W ten sposób przyjęła ona, po pierwsze, decyzję 2020/245 mającą na celu zapewnienie stosowania umowy o partnerstwie z wyłączeniem jej tytułu II, opartą na materialnych podstawach prawnych w postaci art. 91, art. 207 i 209 TFUE, w dziedzinie transportu, handlu i rozwoju. Po drugie, przyjęła ona decyzję 2020/246 mającą na celu zapewnienie stosowania tytułu II tej umowy, dotyczącego współpracy w dziedzinie WPZiB, opartą na materialnej podstawie prawnej w postaci wyłącznie art. 37 TUE. O ile decyzję 2020/245 przyjęto większością kwalifikowaną, o tyle decyzja 2020/246 została przyjęta jednomyślnie. Komisja zakwestionowała przed Trybunałem podzielenie aktu Rady na dwie decyzje, wybór art. 37 TUE jako podstawy prawnej decyzji 2020/246, a także wynikający z tego wybór zasady głosowania, i w konsekwencji wniosła o stwierdzenie nieważności obu decyzji Rady.

Trybunał w składzie wielkiej izby stwierdził nieważność decyzji Rady 2020/245 i 2020/246. Orzekł on, że chociaż umowa o partnerstwie wykazuje określone powiązania z WPZiB, to zawarte w niej elementy lub deklaracje zamiaru, które wiążą się z WPZiB, nie są jednak wystarczające, aby stanowić samodzielny element składowy tej umowy, który mógłby uzasadniać oparcie decyzji 2020/246 na art. 37 TUE jako materialnej podstawie prawnej i na art. 218 ust. 8 akapit drugi TFUE jako proceduralnej podstawie prawnej. Orzekł on również, że w tych okolicznościach nic nie uzasadniało podzielenia aktu w sprawie stanowiska, jakie ma być zajęte przez Unię w ramach Rady Partnerstwa ustanowionej na mocy umowy o partnerstwie z Armenią, na dwie decyzje.

Ocena Trybunału

Na wstępie Trybunał przypomniał, że zgodnie z art. 218 ust. 8 TFUE Rada stanowi co do zasady większością kwalifikowaną, zaś jednomyślnie stanowi ona wyłącznie w przypadkach wskazanych w akapicie drugim tego postanowienia. W tych okolicznościach określenia zasady głosowania mającej zastosowanie należy w każdej konkretnej sytuacji dokonywać w zależności od tego, czy sytuacja ta jest objęta jednym z przypadków przewidzianych w art. 218 ust. 8 akapit drugi TFUE, ponieważ wybór materialnej podstawy prawnej danej decyzji musi opierać się na obiektywnych czynnikach, które mogą zostać poddane kontroli sądowej i do których należą cel oraz treść tego aktu.

Trybunał przypomniał w tym względzie, że jeżeli analiza aktu Unii wykaże, że zmierza on do osiągnięcia dwóch celów lub ma dwa elementy składowe, a jeden z tych celów lub elementów składowych można zidentyfikować jako główny lub dominujący, podczas gdy drugi ma charakter jedynie pomocniczy, wówczas akt ten należy oprzeć na jednej tylko podstawie prawnej, to jest na tej podstawie, która jest wymagana z racji głównego lub dominującego celu lub elementu składowego. Trybunał zauważył, że chociaż w omawianej sprawie zaskarżone decyzje formalnie dotyczą różnych tytułów umowy o partnerstwie, to oceny tego, jaką dziedziną decyzje te są objęte, a tym samym tego, jaka jest podstawa prawna odnośnego działania zewnętrznego Unii, należy dokonać w świetle całokształtu umowy, ponieważ decyzje te dotyczą w sposób ogólny funkcjonowania organów międzynarodowych utworzonych na podstawie umowy o partnerstwie z Armenią. Ponadto przyjęcie dwóch odrębnych decyzji Rady, które są oparte na różnych podstawach prawnych, lecz mają na celu ustalenie jednego stanowiska, jakie ma być zajęte w imieniu Unii w przedmiocie funkcjonowania organów ustanowionych na mocy wspomnianej umowy, może być uzasadnione jedynie wtedy, gdy umowa jako całość zawiera odrębne elementy składowe odpowiadające różnym podstawom prawnym wykorzystanym do przyjęcia owych decyzji.

W tym względzie Trybunał podkreślił, że kwalifikacji danej umowy jako umowy o współpracy na rzecz rozwoju należy dokonywać przy uwzględnieniu jej zasadniczego przedmiotu, nie zaś w świetle jej poszczególnych klauzul. Otóż o ile niektóre postanowienia tytułu II umowy o partnerstwie z Armenią dotyczą kwestii, które mogą wchodzić w zakres WPZiB, oraz potwierdzają przyświecającą stronom wolę współpracy w tej dziedzinie, o tyle postanowienia te są nieliczne i ograniczają się zasadniczo do deklaracji o charakterze programowym, opisujących jedynie stosunki istniejące między umawiającymi się stronami oraz ich wspólne zamiary na przyszłość.

Trybunał stwierdził następnie, w odniesieniu do celów tej umowy, że ma ona na celu przede wszystkim ustanowienie ram współpracy z Armenią w dziedzinie transportu, handlu i rozwoju. W tym kontekście Trybunał wskazał, że wymaganie, aby umowa o współpracy na rzecz rozwoju była również oparta na postanowieniu innym niż postanowienie odnoszące się do tej polityki za każdym razem, gdy umowa dotyczy szczególnej dziedziny, mogłoby pozbawić kompetencję i procedurę ustanowione w art. 208 TFUE ich istoty. Trybunał zauważył, że chociaż w omawianym przypadku niektóre cele szczegółowe służące wzmocnieniu dialogu politycznego mogą być powiązane z WPZiB, to jednak wyliczeniu tych celów szczegółowych nie towarzyszy żaden program działania ani konkretne zasady współpracy, które pozwalałyby na stwierdzenie, że WPZiB stanowi jeden z odrębnych elementów składowych wspomnianej umowy obok aspektów związanych z handlem i współpracą na rzecz rozwoju.

Wreszcie, Trybunał stwierdził, że o ile w celu określenia podstawy prawnej danego aktu można również uwzględnić kontekst, w jaki ów akt się wpisuje – w omawianej sprawie konflikt w Górskim Karabachu – o tyle w umowie o partnerstwie z Armenią nie ustanowiono żadnego konkretnego ani szczególnego środka służącego zaradzeniu tej sytuacji, która zagraża bezpieczeństwu międzynarodowemu.

W świetle powyższego Trybunał stwierdził nieważność decyzji 2020/246, ponieważ została ona błędnie oparta na materialnej podstawie prawnej w postaci art. 37 TUE. W odniesieniu do decyzji 2020/245, Trybunał również stwierdził jej nieważność. Z jej motywu 10 i jej art. 1 wynika bowiem,

że decyzja ta nie dotyczy stanowiska, jakie ma być zajęte w imieniu Unii w ramach Rady Partnerstwa ustanowionej na mocy umowy o partnerstwie z Armenią, w zakresie, w jakim stanowisko to odnosi się do stosowania tytułu II tej umowy. Otóż zawarte w tym tytule postanowienia nie stanowią odrębnego elementu składowego owej umowy, który nakładał na Radę obowiązek oparcia się między innymi na art. 37 TUE i art. 218 ust. 8 akapit drugi TFUE w celu ustalenia wspomnianego stanowiska. Nic nie uzasadniało zatem wyłączenia przez Radę z przedmiotu decyzji 2020/245 rozpatrywanego stanowiska w zakresie, w jakim odnosi się ono do stosowania tytułu II owej umowy, oraz przyjęcia na podstawie art. 218 ust. 9 TFUE odrębnej decyzji, której przedmiotem jest ustalenie wspomnianego stanowiska w zakresie, w jakim dotyczy ono stosowania owego tytułu II.

Ze względów pewności prawa Trybunał postanowił jednak utrzymać w mocy skutki decyzji, których nieważność stwierdzono, do czasu przyjęcia przez Radę nowej decyzji zgodnie z wydanym wyrokiem.

UWAGA: Celem skargi o stwierdzenie nieważności jest doprowadzenie do uznania za nieważne aktów instytucji Unii, które są sprzeczne z prawem Unii. Państwa członkowskie, instytucje wspólnotowe oraz jednostki mogą, pod pewnymi warunkami, wnieść skargę o stwierdzenie nieważności do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu. Jeżeli skarga jest zasadna, stwierdza się nieważność aktu. Instytucja, której to dotyczy, powinna zarządzić ewentualnej próżni prawnej spowodowanej nieważnością tego aktu.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793